

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

HRVATSKI JEZIK

niža razina

NACIONALNI ISPIT
svibanj 2008.

TEKSTOVI

UPUTE

U ovoj knjižici nalaze se tekstovi uz koje su zadatci vezani.

U uputi prije zadatka naznačeno je koji tekst trebate pročitati prije nego što počnete s rješavanjem.

Uz prvi tekst vezani su zadatci od 1. do 17.

Uz drugi tekst vezani su zadatci od 18. do 34.

Uz treći tekst vezani su zadatci od 35. do 47.

Uz četvrti tekst vezani su zadatci od 48. do 62.

Uz peti tekst vezani su zadatci od 63. do 80.

Možete pisati po stranicama ispitne knjižice, ali ne zaboravite prepisati odgovore na list za odgovore.

Na listu za odgovore kvadratić točnoga odgovora obilježavate upisivanjem znaka X.

Na listu za odgovore pišite isključivo crnom ili plavom kemijskom olovkom.

Pišite jasno i čitljivo. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Dobro razmotrite svaki odgovor prije nego ga upišete.

Želimo Vam puno uspjeha!

I. tekst

Vuk i janje

Poslovice veli: „Tko jači, taj kvači.”
Sad ću reći, što to znači.

Gasilo je janje žeđ
U potoku bistre vode.
Uto eto vuka, zle ga misli vode,
Gladan je, i spreman na kavgu je sved.
– Otkud tebi smjelost, da mi mutiš pilo?
Bijesno zvijere zatulilo,
Moraš biti kažnjen za tu drskost svoju.
– Kralju, reče janje, molim Milost Tvoju,
Srdžbu svoju da ublaži,
Dobrostitivo da uvaži,
Da ta voda k meni stiže
Puno niže,
Nego Tvoja Milost pije;
Ne mogu si dakle dopustiti slobodu,
Da ti mutim vodu.
– Ti je mutiš! vuk će sada još silnije.
I klevetao si u prošlom me ljetu.
– Al kako? Pa tad još ne bjeh ni na svijetu?
Janje će, još nisam sisu ostavio.
– Ako ti to nisi, brat je tvoj tad bio.
– Nemam ga. – Pa onda, netko je od tvojih,
Svaki od vas bi zlo mi htio:
Vi, pastiri, il pas vaš koji.
To rekoše mi: osvetit ću se za to.
Zgrabi janje i bogzna kuda
Odvuče ga i pojede nato,
Bez ikakva daljeg suda.

La Fontaine

II. tekst

Bjehu zlatne vlasi na vjetru rasute,
što ih je u tisuć plela kovrčica,
divno svjetlo joj je sjalo iznad lica,
iz očiju, što su sad spram mene krute.

A činilo se, ne znam s kol'ko vjere,
da joj se na licu i samilost budi,
onda nije čudo, da je žar sred grudi
buknuo u meni odmah preko mjere.

Hod joj nije bio ljudskoga oblika
neg anđeoskog, a riječ zvuka, kakva
ne pozna govor ostalih smrtnika.

Što vidjeh duh bje, Sunce, koje živi,
sad bi bila draga da i nije takva,
jer ne liječi ranu strijela na tetivi.

Francesco Petrarca

III. tekst

Judita

Sih dan svetih korizmenih, počtovani u Isukarstu gospodine i kume moj dragi dom Dujme,
privraćajući ja pisma staroga Testame[n]ta, namirih se na historiju one počtene i svete udovice
Judite i preohologa Oloferna, koga ona ubivši, oslobodi svu zemlju israelsku jur od nadvele pogibili.

Tuj historiju čtući, ulize mi u pamet da ju stumači[m] naši[m] jaziko[m], neka ju budu razumiti i
oni ki nisu naučni knjige latinske aliti djačke.

(...)

Evo bo historiju tuj svedoh u versih po običaju naših začinjavac i jošće po zakonu onih starih poet...

Marko Marulić

IV. tekst

Noć je vani slijepa, gluha.
Nigdje glasa, već što sipi
Rosa sitna, kô da nebo plače.
Mrak se gusti, pomrčina gusta,
Zapodjede ravnicom i gorom,
Da ne vidiš pred očima prsta,
A kamoli stazu pred sobome.

(...)

Pognaše se nebom vjetri,
A odande plahe munje,
Nebeskijem ognjem sjecajući,
Sad ti smrtno bliješte oči,
Sad još gušću neg' bje prije,
Navlače ti na vid tminu.
Pak za njimi čuj sad grmljavinu.
Gdjeno najprije izdaleka tutnji.
Pak sve bliže, krupnije, strašnje
Urnebes se gromki goram ori.

(...)

Opet sjeknu plamen višnji,
Družba noćna sve se bliže kûčt,
Ter razabrat moreš veće
Tko je vodi i tko š njime hodi.
Valja da je jedno družbi glava,
A provodič vjèran drugo,
Tere vičan polju i gori
Putnu mrakom družbu prati.
Zirni, pòbre, kako lako iđe,
Kô da zrakom mutnijem pliva.
Mniš da naprijed sve ga nješto vuče.
Dokle njegov družba ina
S dvjesti nogu stupaj gazi.
Valja da se boji crne noći,
Pak bi rad već na noćište doći.

Ivan Mažuranić

kući – primiće
provodič – vodič
zirni – pogledaj

V. tekst

U registraturi

... vukao se po nižim službicama od oblasti do oblasti... Samotan, mrk, strog i ozbiljan, nije ni s kim općio. Svatko mu bijaše tuđ, kano i on drugima. Nije imao ni prijatelja ni neprijatelja, a niti je on kome bio jedno ili drugo.

Projurila su već mnoga i mnoga ljeta, i kada mu već mraz sjedine optočio glavu, imenovalo ga tada-negda registratorom...

Oblasti se premještaju i predstavljaju, kano što se zakoni i sve ljudske uredbe mijenjaju... Tako su dospjeli od druge oblasti u njegovu registraturu kazneni spisi o razbojnicima i harambašici Lari... I on, napustivši sve ostalo, čitao je i proučavao dan i noć taj kobni spis.

Najednom stade se povlačiti po krčmama sam samcat, zavlada njime strast pića, tako da ga doskora obuze alkoholička bolest i ludilo...

Zanemarivao je sve više uredski posao, prema svojim poglavarima postade osor, naprasit i surov, prema svojim drugovima upravo nesnošljiv...

Konačno mu navijestiše da će ga otpustiti iz službe i staviti pod disciplinarnu istragu...

Sada se on trgnu...

– Nećete, ne, okrutnici! Ionako je već na „krvavoj svadbi” uništena svaka svrha moga života...

Tek me još vuče i goni po svijetu ovo jadno tijelo! Ništa! Prah, pepeo i blato!... Ali ovo... ovo dvoje je moje, toga mi lje nećete oteti! To neće ostati u vašoj vlasti i u vašim rukama! To je moje!...

